

Αστικοί Φυσικοί Πόροι: Νερό, Αποχέτευση, Ενέργεια και Έδαφος

Από τη διαχείριση υποδομών στη βιωσιμότητα της πόλης
Κατανόηση της πόλης ως urban metabolism και σύνδεση των
φυσικών πόρων με τις πολιτικές της ΕΕ.

Διάλεξη 10η

Δρ. Άγγελος Παπαβασιλείου

ΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Angelos Papavasileiou

Assistant Professor

Η πόλη ως Urban Metabolism

Ανάλυση των πόλεων ως συστημάτων που διαχειρίζονται ροές πόρων και αποβλήτων για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας

Οι πόλεις λειτουργούν
σαν **μηχανές ροών**

Εισροές: νερό,
ενέργεια, υλικά,
τρόφιμα

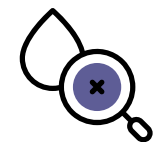
Εκροές: λύματα,
απορρίμματα, θερμικό
φορτίο, εκπομπές

Κρίσιμο πρόβλημα:
όταν οι εκροές
ξεπερνούν την **αντοχή**
των οικοσυστημάτων

Βιώσιμη πόλη σημαίνει
μείωση εισροών,
αποδοτικότητα και
κυκλικότητα

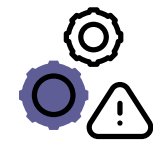
Νερό στην πόλη: πιέσεις και κίνδυνοι

Διερεύνηση των σύγχρονων προκλήσεων στη διαχείριση του αστικού νερού υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής

Συνιστώσες Αστικού Νερού

Περιλαμβάνει την ύδρευση, τη βιομηχανία, τις υπηρεσίες και τους δημόσιους χώρους.

Σύγχρονες Πιέσεις

Λειψυδρία, ξηρασία, υψηλές θερμοκρασίες και αυξημένη ζήτηση με απώλειες δικτύων.

Προκλήσεις της ΕΕ

Προστασία οικοσυστημάτων, μηδενική ρύπανση και προσαρμογή σε πλημμύρες.

Θέσπιση Της **Οδηγίας-Πλαίσιο Για Τα Ύδατα**

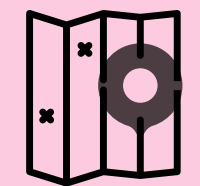
Αποφυγή Υποβάθμισης Και Επίτευξη **“Good Status”**

Εστίαση Σε Ποτάμια, Λίμνες Και **Υπόγεια Ύδατα**

Αξιολόγηση Μέσω **Οικολογικής Και Χημικής Κατάστασης**

Ολοκληρωμένη Διαχείριση **Λεκανών Απορροής**

Water Framework Directive

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την επίτευξη καλής κατάστασης των υδάτων και την προστασία των οικοσυστημάτων

Ύδρευση: τεχνικο-οικονομικά ζητήματα

Αξιολόγηση της απόδοσης και της ποιότητας των συστημάτων ύδρευσης μέσω βασικών δεικτών KPIs

Απώλειες Δικτύου

% %

Ποσοστό διαρροών στο δίκτυο ύδρευσης
(Non-revenue water).

Κατανάλωση/Κάτοικο

L

Ημερήσια κατανάλωση νερού σε Λίτρα ανά
κάτοικο.

Συμμόρφωση Ποιότητας

% %

Ποσοστό δειγμάτων που πληρούν τα πρότυπα
της Οδηγίας Πόσιμου Νερού.

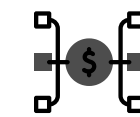
Αποχέτευση & λύματα

Η σημασία της διαχείρισης λυμάτων για τη δημόσια υγεία και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα

Προστασία αποδεκτών (θάλασσα, ποτάμια) και έλεγχος ρύπων όπως άζωτο και φώσφορος.

Οικονομική Διάσταση

Υψηλά κόστη CapEx (δίκτυα, ΕΕΛ) και OpEx (ενέργεια, χημικά).

Κόστος Μη Συμμόρφωσης

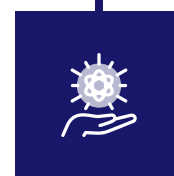
Πρόστιμα, περιβαλλοντική υποβάθμιση και αρνητικές επιπτώσεις στον τουρισμό.

Νέα Οδηγία Αστικών Λυμάτων (2024)

Μετάβαση από τη βασική εξυγίανση στον προηγμένο έλεγχο της ρύπανσης και την ανθεκτικότητα

Αυστηρότερες απαιτήσεις **Urban Wastewater Treatment**

Έμφαση στα **θρεπτικά φορτία** (άζωτο και φώσφορος)

Ενίσχυση της **διαφάνειας** και της παρακολούθησης

Στόχευση σε **ανθεκτικά συστήματα** διαχείρισης

Μετατόπιση προς το **Advanced Pollution Control**

Όμβρια και Sponge City

Η μετάβαση προς την “ευαίσθητη στο νερό” πόλη μέσω μπλε και πράσινων υποδομών

Καθυστέρηση Απορροής

Συστήματα retention και detention για τον έλεγχο των πλημμυρών.

01

02

Διήθηση στο Έδαφος

Μείωση του runoff και εμπλουτισμός του εδάφους μέσω διαπερατών επιφανειών.

03

Urban Heat Mitigation

Αξιοποίηση του νερού για δροσισμό και ενίσχυση του αστικού πρασίνου.

Ενέργεια στην πόλη

Στόχοι ενεργειακής απόδοσης και δείκτες κατανάλωσης στις αστικές υποδομές και λειτουργίες

kWh

Κατανάλωση Ενέργειας

kWh ανά κάτοικο ανά έτος για όλες τις αστικές χρήσεις.

% %

Διείσδυση ΑΠΕ

Ποσοστό Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στις δημοτικές λειτουργίες.

kWh

Ένταση Ενέργειας Νερού

Κατανάλωση ενέργειας ανά κυβικό μέτρο νερού/λυμάτων (kWh/m³).

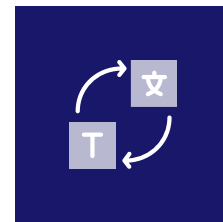

Water–Energy Nexus

Η αλληλοεξάρτηση νερού και ενέργειας ως κλειδί για την ολοκληρωμένη διαχείριση πόρων

Το Νερό κοστίζει Ενέργεια

Η άντληση, μεταφορά, επεξεργασία και πίεση του δικτύου απαιτούν σημαντικούς ενεργειακούς πόρους.

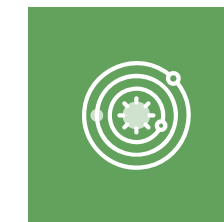
Διπλή Εξοικονόμηση

Η μείωση απωλειών νερού οδηγεί αυτόματα σε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας.

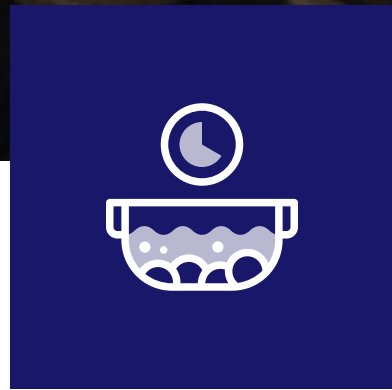
Η Ενέργεια κοστίζει Νερό

Απαιτείται νερό για την ψύξη κατά την παραγωγή ενέργειας και για συγκεκριμένες τεχνολογίες καυσίμων.

Έδαφος & Γη

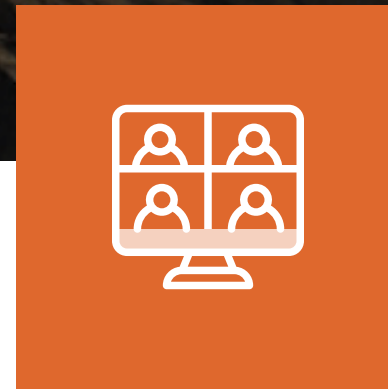
Ο κρίσιμος αλλά συχνά παραγνωρισμένος πόρος για τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα της πόλης

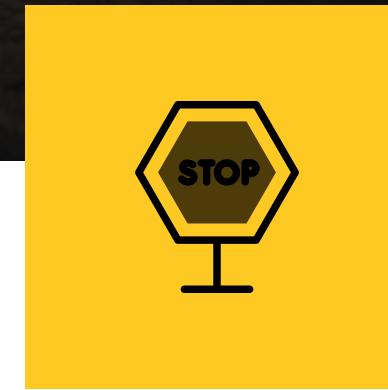
Υποστήριξη **διήθησης**
και **αποθήκευσης** νερού

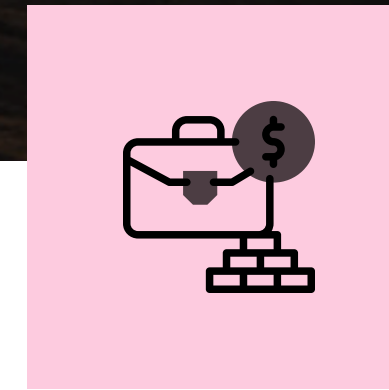
Προστασία **αστικής**
βιοποικιλότητας και
οικοσυστημάτων

Μετριασμός του
θερμικού νησιού μέσω
αστικής **ψύξης**

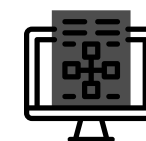
Πρόβλημα της
στεγανοποίησης
εδάφους (soil sealing)

Αποκατάσταση
brownfields
(υποβαθμισμένων
περιοχών)

Αποκατάσταση
υποβαθμισμένων εδαφών

Πλαίσιο για τη **βιώσιμη**
διαχείριση εδάφους

Αναγνώριση ως **κρίσιμου πόρου**
για την τροφή και το κλίμα

Περιορισμός της **σφράγισης**
εδάφους στις πόλεις

Ενίσχυση **πράσινων υποδομών**
και επαναχρησιμοποίηση γης

Δείκτες και Policy Mix

Σύνθεση πολιτικών και μετρήσιμων δεικτών για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών πόρων

%%

Υδατική Πίεση

Ποσοστό περιοχής υπό συνθήκες λειψυδρίας.

BOD/N/P

Συμμόρφωση Λυμάτων

Επίπεδα BOD, Αζώτου και Φωσφόρου στα επεξεργασμένα λύματα.

%%

Αστική Διαπερατότητα

Ποσοστό αστικής επιφάνειας με διαπερατότητα ή πράσινο.

Βιβλιογραφία (ΑΡΑ)

Κεντρικές οδηγίες και στοιχεία για τη διαχείριση νερού

Κύριες ευρωπαϊκές οδηγίες και πρόσφατες εκθέσεις 2024–2025

Νομοθεσία της ΕΕ

**Directive
2000/60/EC: Water
Framework
Directive**

**Directive (EU)
2020/2184: Ποιότητα
νερού για ανθρώπινη
κατανάλωση**

**Directive (EU)
2023/1791:
Ενεργειακή
αποδοτικότητα
(recast)**

**Directive (EU)
2024/3019: Αστική
επεξεργασία λυμάτων**

Επιτροπή και στρατηγική

**European
Commission:
Water Framework
Directive**

**European
Commission 2021:
EU Soil Strategy for
2030
(COM/2021/699
final)**

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Αξιολόγηση

**European
Environment
Agency 2024:
Europe's state of
water 2024**

**European
Environment
Agency 2025:
Water scarcity
conditions in
Europe (Indicator)**
